

Hoezo personeelstekorten? Er staan nog 1,2 miljoen mensen langs de kant

Posted on 3 juni 2025 by Menno Tamminga

Iedereen wil het. Toch lukt het niet.

Ondernemers willen meer werknemers. Twee derde van de bedrijven kampt naar eigen zeggen met een tekort aan personeel. Kleine bedrijven beperken hun productie. Dat remt economische groei. Van de grote bedrijven, en die zijn belangrijk voor export én groei, heeft zelfs 72 procent last van het tekort aan arbeid, meldde statistiekbureau CBS afgelopen week.

Wat wil defensieminister Ruben Brekelmans (VVD)? Meer militairen. En minister Fleur Agema van gezondheidszorg (PVV)? Meer handen aan het bed.

Maar helaas, de verlangde werknemers zijn er niet. Of zijn ze er wel, maar weten ze de weg naar de arbeidsmarkt niet te vinden? Of willen ze de weg misschien niet vinden? En werkgevers zijn kennelijk ook niet in staat om hén te vinden.

Migratiemagneet

Nederland kampt met hardnekkige tekorten op de arbeidsmarkt. En dat al geruime tijd. Het werk is er, dus halen werkgevers hun werknemers wel van elders. Nederland migratiemagneet. Daar kom ik straks nog op terug.

De arbeidstekorten en de lage werkloosheid (3,8 procent van de beroepsbevolking) suggereren dat Nederland op volle capaciteit produceert. Was het maar waar. Nederland kent namelijk naast de mensen die tegen hun zin werkloos zijn ook een aanzienlijk onbenut potentieel van arbeidskrachten. Verspild talent, verspilde ervaring.

Het onbenutte potentieel heeft verschillende gezichten. Er is een min of meer permanente groep mensen die niet aan de bak komt, om wat voor reden dan ook. Je hebt de parttimers die meer uren willen maken.

Verder blijft de positieve en negatieve leeftijdsdiscriminatie bestaan. In bedrijfstakken zoals supermarkten en horeca zijn werkgevers dol op jonge, goedkope arbeidskrachten. Maar het potentieel op oudere leeftijd, zeg werklozen vanaf 55 jaar, negeren werkgevers liever. Ook doorwerken na de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bemoeilijkt.

Semiwerklozen

Hoe groot is het potentieel? Dat gaat, op basis van de meest recente cijfers van het CBS, om ruim 280.000 mensen. Zij zijn wel beschikbaar voor werk maar hebben recent niet gezocht naar een baan. Of ze zochten wel, maar zijn even niet beschikbaar. Het CBS noemt hen semiwerklozen.

Verder werken meer dan een half miljoen mensen ónder hun potentieel. Ze willen meer uren maken, maar krijgen die niet. Samen gaat het om 800.000 mensen, dat is bijna 8 procent van de werkzame beroepsbevolking. Tel de tijdelijke werklozen erbij op en hebt 1,2 miljoen mensen.

De arbeidstekorten mogen hardnekkig zijn, maar de urgentie van oplossingen wordt weinig gevoeld in politiek Den Haag. Daarmee doet het kabinet Nederland tekort. Een delegatie van het IMF, het Internationaal Monetair Fonds, die de kracht en zwakte van de Nederlandse economie onderzocht, wees afgelopen maand niet voor

niets op de noodzaak van actie. ‘Gegeven de vergrijzing en de tekorten op de arbeidsmarkt is het van cruciaal belang dat het potentieel van werkenden in alle generaties en ook in kleine bedrijven wordt benut.’

Vreemde ogen dwingen, hoop je dan maar…

Urgentie is dwingend omdat er vervelende ontwikkelingen op de arbeidsmarkt gaande zijn. Om te beginnen loopt de werkloosheid langzaam op, een gegeven dat onwerkelijk afsteekt tegen de personeelstekorten van klagende werkgevers.

Ook het aantal mensen in de bijstand groeit, nog niet hard, maar toch. De grootste groei zit bij jongeren (tot 27 jaar). Precies wat je niet wilt. Jong in de bijstand? Oud nog steeds in de bijstand. Over de oorzaak van de groei las ik nog niks, maar uit te sluiten is niet dat de toegenomen asielmigratie hier een rol speelt.

De voordelen van een groter binnenlands arbeidslegioen zijn evident. Voor de mensen zelf: werk geeft structuur, inkomen, sociale contacten en een rol in de samenleving.

Denk aan de verzorgingsstaat

De economische voordelen zijn ook niet te versmaden. Een grotere actieve beroepsbevolking stimuleert de economische groei, levert extra overheidsinkomsten op (loonbelasting, btw), terwijl de kosten (sociale uitkeringen) dalen. Kortom: een breder draagvlak voor de verzorgingsstaat.

Het CPB, het Centraal Planbureau, onderstreepte dat perspectief een paar maanden geleden. Het CPB verhoogde zijn raming voor economische groei op de middellange termijn vanwege een verwachte hogere participatie van jongeren en ouderen rond de pensioenleeftijd.

Er bestaat geen toverstaf om het arbeidspotentieel te ontsluiten. Maar rapporten en praktijkvoorbeelden genoeg. Stop de automatische ontbinding van arbeidscontracten op de AOW-leeftijd. Geef grote en kleine bedrijven een grotere rol in praktisch onderwijs. Plus de bijbehorende stageplekken. Betaal hogere lonen.

Herzie het belastingen- en toeslagenstelsel dat mensen afhankelijk maakt van een

uitkering. Zet effectiever in op scholing: regelmatiger bijleren moet werknemers en zelfstandigen helpen om vaardigheden en kennis te vergroten. Dat komt ook van pas om de daling van de arbeidsproductiviteit om te buigen. Maar noem het geen 'levenslang leren'… Want na hun schooltijd houden veel mensen niet meer van het woord leren.

Meer arbeidsmigranten

Zolang er niks verbetert, moeten bedrijven woekeren met de schaarste van arbeid. Ze kiezen de conventionele oplossingen, zo blijkt uit de CBS-cijfers. In volgorde van toepassing: betere arbeidsvoorwaarden, beperking van de productie en meer inzet op automatisering. Als vierde: arbeidsmigranten werven. Welke sectoren gaan aan kop? Sectoren die al koploper zijn: zakelijke dienstverlening (zoals uitzendbureaus), industrie en landbouw.

Dat staat haaks op het kabinetsbeleid. 'Een selectiever en gerichter arbeidsmigratiebeleid is nodig', zegt het regeerakkoord. Dat begint met het benutten van het onbenutte arbeidspotentieel.

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*